

ת"פ 56710/03/23 - חסן אבו גאנם נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עתפ"ב 56710-03-23 אבו גאנם נ' מדינת ישראל

בפני	כבוד השופט אלון אינפלד
המערער	חסן אבו גאנם
	ע"י ב"כ עוה"ד יוסף ברד
נגד	מדינת ישראל
המשיבה	ע"י ב"כ עוה"ד שגב פלץ

פסק דין

לפניי ערעור על החלטת בית משפט השלום בבאר שבע (כב' השופטת אורית קרץ) מיום 01.03.23 בה קיבלה, בדיון מאוחד, 8 בקשות למתן צווי הריסה שאינם פליליים, ודחתה את טענות ההתנגדות של המערער.

המדובר בצווי הריסה ביחס למבנים הנמצאים צפונית לדרך 310 באזור המכונה "**צביר 2007**" במתחם 10 ברהט. המערער הוא ראש משפחת אבו גאנם אשר לפי תצהירו הוא אשר בנה את כל המבנים ואחראי להם.

המשיבה ביקשה צווי הריסה נגד המבנים, חלקם בהתאם לנוסח חוק התכנון והבנייה לפני תיקון 116, היינו סעיף 212 לחוק לפי נוסחו הישן, וחלקם בהתאם לנוסח המתוקן של החוק, לפי סעיף 239 לפי הנוסח היום.

המערער ובני משפחתו פונו בעשור הראשון למאה זו מאזור שהיה סמוך לישוב עומר, נוכח הצורך להרחיב את הישוב עומר. על פי הסכמים יושבו באזור ישיבתם הנוכחי. זאת, על פי הסכמה לפיה מדובר בהתיישבות זמנית בלבד, לשנים ספורות, עד אשר תוקצה להם נחלת קבע בישוב רהט. בהסכמים אלה נקבע כי על המערער ומשפחתו לפעול למען הגשמת התיישבות הקבע.

אין מחלוקת כי היו עיכובים שונים בהקצאת חלקות הקבע, אך בסופו של דבר ההקצאה באה על פתרונה. היום ההקצאה לבניית קבע עומדת על כנה, יש היתרי בניה ביחס לחלק מההקצאות הקבועות, ומאז הדין בבית משפט קמא אף נוספו היתרי בניה, חלק מהבנייה הושלמה והחל מעבר של חלק מבני המשפחה.

המחלוקת העובדתית בין הצדדים נוגעת בעיקרה לשאלת האשמה בעיכוב ההקצאה. זאת במיוחד בין השנים 2015-2019, כאשר אין מחלוקת כי בשנת 2019 תהליך ההקצאה הושלם וניתן היה, מבחינת הדין, לקבל היתרי בניה ולהתחיל לבנות.

המשיבה הגישה את הבקשות נושא פרשה זו בקיץ 2022, כאשר התרשמה כי המערער ומשפחתו משתתפים ואינם מפנים את השטח הזמני כפי שהבטיחו. המשיבה טוענת כי שטח זה מיועד לפיתוח קבע והובטח למעשה למתיישבים אחרים. כך, ששהיית המבנים במקום ושהיית בני משפחת המערער במקום, מעכבת את פיתוח המתחם לטובת אזרחי העיר רהט.

התנגדות המערער למתן צווי ההריסה כללה טענות פורמליות בדבר התקיימות תנאי החוק, סעיף 212 הישן או סעיף 239 החדש. כן נטען לחוסר סבירות של עמדת המשיבה בדרישה לפינוי, כאשר העדר היכולת של המערערים לממש את הקצאתם נובעת, לפי הטענה, ממחדלי המשיבה. עוד נטען כי באופן מהותי המדובר בתביעת פינוי ולא בבקשה לצווי הריסה, כך שנכון היה לפעול לפינוי המערערים בהליך אזרחי מתאים ולא בהליך לפי חוק התכנון והבנייה.

בית משפט קמא דחה את טענות המערער.

נמצא, כי התקיימו התנאים הקבועים בחוק למתן צווי הריסה שאינם פליליים. נמצא שאין אפשרות להעמיד לדין בגין עבירת הבנייה עצמה, נוכח התיישנות, ונמצא שיש אינטרס ציבורי המצדיק את ההריסה. לעניין האינטרס הציבורי בית המשפט הצביע על תצהיר של מנהל מרחב רהט - תראבין ברשות לפיתוח התיישבות הבדואים בנגב. לפי תצהיר זה, רשות הבדואים החלה בביצוע עבודות לפיתוח במתחם של ההתיישבות הזמנית והמשך מגורי משפחת אבו גאנם מסכל את ביצוע עבודות הפיתוח ומעכב את פיתוח המתחם ופיתוח של התשתיות הנדרשות לאזור נרחב בדרום רהט. נמצא כי, עקב קיום המבנים של המערער, מתעכבת הקצאת מגרשים לזכאים.

בית המשפט בחן את ההסכמים והתכתובות בין הצדדים במשך השנים, שמע את העדויות, ומצא שיש לדחות את הטענה לפיה העיכוב בתקופה הנוכחית נובע מהתנהלות המשיבה.

בית המשפט עמד על כך שיש הסכם בין הצדדים משנת 2015 אשר אמור היה להביא לפינוי בפועל בשנת 2016; כי האחריות לכך שהמתחמים החדשים לא הוקצו עד שנת 2019 היא של המערער ומשפחתו אשר התקשו כלכלית לעמוד בתשלומים; כי מאז ההקצאה ועד מתן ההחלטה בשנת 2023 כבר חלפו למעלה מ-3 שנים כך שניתן היה לקבל היתרי בניה ולפנות את האזור הזמני; כי אין לקבל את הטענה לפיה היה במשבר הקורונה כדי לגרום לעיכוב משמעותי כך שיש למחוק שנתיים מתוך התקופה; וכי אין יסוד לדרישת המערער כלפי המשיבה לדאוג למכלאות צאן ומקום חניה למשאיות המשפחה.

נוכח האמור, מצא בית המשפט שהתקיימו התנאים למתן צווי ההריסה וכי האינטרס הציבורי בהריסה גובר על האינטרס של משפחת המערער להימנע מהריסה לשנתיים נוספות.

עיקר טענות הערעור הוא בוויכוח עם מסקנות בית המשפט ביחס לשאלת האחריות לעיכובים בין שנת 2016 לשנת 2019. אולם ממצאי בית המשפט הם ממצאים שבעובדה, המבוססים במידה רבה על עדויות שנשמעו לפינוי, ולא שוכנעתי ששגה בית המשפט בפרשנות המסמכים, וממילא אין עילה להתערב במסקנותיו.

לא מצאתי ממש בטענת הערעור לפיה משבר הקורונה כשלעצמו גרם לעיכוב של שנתיים תמימים. בצדק קבע בית המשפט כי טענה זו נטענה בעלמא, ללא תיאור עובדתי מפורט, ובעיקר ללא גיבוי של תצהיר המהנדס אשר טיפל בקבלת היתרי הבנייה אשר יכול היה להעיד על עיכובים קונקרטיים ומשמעותם. מכל מקום, איני בטוח כי אף אם טענה זו הייתה מוכחת, היה בה כדי להצדיק את הישארות המערער ומשפחתו במקרקעין הזמניים, לאחר שהוכח האינטרס הציבורי בהריסת המבנים ופינוי השטח לטובת פיתוח. נראה כי אם המערערים אינם מצליחים להתארגן על מקום המגורים החדש, עליהם, ככל אזרח בישראל, לשכור דירות בתקופות הביניים עד השלמת ביתם.

לא מצאתי ממש בטענה לפיה יש הצדקה בהישארות חלק מבני המשפחה במקרקעין הזמניים מכיוון שלא נמצא פתרון המאפשר בניית מכלאות צאן בסמוך למקום המגורים הקבוע. ב"כ המערער לא הצביע על כל התחייבות של המשיבה בנושא זה. אכן, שאלת הפרנסה היא חשובה, וכל אדם שואף לכך שנכסיו יהיו קרובים לעיר, כך שיוכל לטפל בהם בקלות. אולם, המערער ומשפחתו הסכימו לעבור לאזור עירוני, וממילא ידעו שלא בטוח שיימצא פתרון למכלאות צאן, אף אם נמצאו פתרונות כאלה עבור חלק מתושבי רהט.

טענת ב"כ המערער לפיה המשיבה נקטה בהליך שאינו נכון, באשר היא מבקשת פינוי אך במקום לפעול בהליך אזרחי פעלה במישור התכנון והבנייה, מסברת את האוזן אך שגויה. בסופו של דבר, האינטרס הציבורי הוא ניצול השטח, בהתאם לתוכניות והקצאתו לאזרחים זכאים. הן המבנים והן התושבים מפריעים למהלך זה. רשאת המדינה לנקוט בפעולה לפי חוק התכנון והבנייה על מנת להרוס את המבנים המפריעים לפיתוח. העובדה שיש גם פרוצדורה אפשרית אחרת, אינה שוללת את הפרוצדורה שנקטה.

ב"כ המערער ריכז את טיעונו, בדיון על פה הבוקר, בבקשה "צנועה" לדחות את מועד הפינוי נוכח העובדה שמשפחת המערער ממשיכה בפעולה נמרצת להשיג היתרי בניה כדי לבנות בפועל, אף לאחר החלטת בית משפט קמא. אולם בקשה זו אינה טענת ערעור. אין מדובר בטענה לשגיאה של בית משפט קמא.

ייתכן שיש אפשרות, בדיון ובמציאות, לדחות במעט את ההריסה בפועל של המבנים או חלקם, אם כי סביר להניח שלא. הדבר תלוי באיזון האינטרסים הקונקרטי, לרבות האפשרות המעשית של הרשויות לבצע פעולות פיתוח בפועל, ולרבות הסמכות החוקית להמשיך ולדחות את הביצוע של צווי ההריסה, במיוחד ביחס למבנים עליהם חל תיקון 113. מכל מקום, בית משפט קמא פתח צוהר לאפשרות זו בשולי החלטתו. לשם כך יש להגיש לבית משפט קמא בקשה מתאימה, בזמן המתאים, עם נתונים עדכניים.

מכל מקום, לא נכון שבית המשפט לערעורים יבחן שאלה זו זמן רב מראש, אגב הערעור, וללא נתונים עדכניים, ולפיכך בקשה חלופית זו - במתכונתה - נדחית.

סיכומי של דבר, לא מצאתי שגיאה בהחלטת בית משפט קמא.

הערעור נדחה.

ניתן היום, ד' סיוון תשפ"ג, 24 מאי 2023, בהעדר
הצדדים.